

בחוף אילת עם אחת מנשות משרד החוץ, שליוותה את דני קיי בשעת סיורו במקום. אחת התמונות שדווקא לא עוררו חששות בלב החוקרים המצריים.

בחיים. מה אפשר לעשות, הרפתקן צריך לסבול. הרפתקן שאינו סובל, אינו הרפתקן כלל. קבעתי לעצמי שזו אשמתי, אני רציני בסיוור זה, אני הסכמתי להגיע לסואץ, ועלי לשאת בתוצאות.

התחלתי לשוחח עם עצמי בתא, ואפילו להתחכך ולרוב. "אתה טיפש", אמרתי, "לקחו אותך לשדר, להגיד שכבר משחררים אותך; צילמו אותך כאלו אתה נפרד מעלי. עכשיו יגידו שאתה ברחת מהמכונת בדרך לארץ, וידפקו אותך בכלא!"

"שטויות", עניתי. "אילו זה היה כך, היו משנים גם את התנאים בתא, מוציאים את המיטה ומתחילים לתת לך לסבול ממש. תפסיק לחשוב על זה."

נזכרתי שמחר יהיה ה-8 בחודש, וכי בשעה שש עלי לשמוע בתל-אביב את השידור שלי. הצטערתי על שנתתי כמה מלים טובות בשידור, ושהודיתי לממשלה. יחד עם זה שמחתי שציינתי בשידור את כל הפרטים. רשמתי: "אני מקוה שהם לא ישמיטו את התאריך ואת השעה שהובטח לי לחזור ארצה, וזה יהיה רמז למעוניינים בגורלי בארץ מה המזימה שעוללו לי."

ביקשתי מאחד הסוהרים שיוציא אותי לבית-השימוש. בדרך התנפלו על שני כלבי-הזאב טוסקה (שם קלאסי לכלב משוגע) וזאקי, ותפסו בשיניהם את מכנסי. הם לא נשכו. בעטתי בזאקי, וציינתי לעצמי שאני כבר מכיר אותם בשמות.

התנפלות הכלבים עלי עוררה צחוק בין הסוהרים והאסירים, שעמדו מסביב. לא שמתי לב. נפטרת מהכלבים וחזרתי לתא.

שוב לילה. הקרניים האחרונות של השמש עזבו את תאי ושקעו אי-שם. הצתתי סיגריה, שהוצאתי מאחת הקופסות שנתן לי עלי לדרך "לישראל". נזכרתי ברגע בו נתן לי את הקופסות בחדר המיפקדה: "רפי, זה לדרך", אמר לי בחיוך.

שכבתי על המיטה ושוב בחרתי נושא שיעסיק את מחשבותי.

מלחמה גדול יהוד-מצר

יום חדש: השביעי לשמיני 1957, יום רביעי. עברו כבר 17 יום מאז שנעצרתי בסואץ.

הבחנתי ביחס חדש מצד סוהרי. התחילו להתנהג אלי בזלזול. הם פסקו לשאול אותי אם אני רוצה מים, החלו להמטיר עלי מטר צעקות בכל הזדמנות. הבינותי שקיבלו הוראה חדשה לשנות את היחס או שהבינו כי הפכתי תושב-קבע בבית-ההכרזה המפואר שלהם.

היה עוד משהו שהגביר את חששותי שבאמת פרצה מלחמה בין מצרים וישראל: בבוקר הוציאו חלק מהאסירים מהתאים וערכו מיסדר. ראיתי שנתנו להם מעטפות וניירות, והסבירו להם משהו.

שמעתי את הסמל, שבא במיוחד למיסדר. הוא הרצה להם כמה משפטים. שמעתי כיצד האסירים משתתפים בשיחה איתו ומדברים כל הזמן על "ישראל" ו"יאהוד". הייתי בטוח שמסבירים להם על המלחמה שפרצה. תיארתי לעצמי שמגייסים את האסירים למלחמה. כל היום שמעתי את רעש הסילונים מעל לבית-הסוהר. בחצר המשיכו האסירים להתחכך בינם לבין עצמם כש"ישראל" ו"יאהוד" נשמעים בלי הרף.

בימים האחרונים קשרתי קשרים עם אחד האסירים, תושב עזה, גבר גבוה בעל שפם עבות, שהיה מסתובב חופשי בחצר ושימש כנראה בתפקיד ראש-האסירים. הוא היה ניגש כמה פעמים ביום לדלת התא שלי, כאילו בדרך אגב, משליך פנימה אבן קטנה כדי שאדע שהוא נמצא בחוץ, היה מתרחק ומראה לי מרחוק תנועה של אדם מעשן סיגריה. הבנתי שהוא רוצה סיגריה מהקופסה שהיתה ברשותי, ואני הייתי משליך לו סיגריה ככל פעם.

אחרי זמן קצר נודע לי ששמו עבדאללה. בחצר היה אפשר לשמוע את שמו בכל חצי דקה: "עבדאללה, בוא לקבל את האוכל! עבדאללה, גש לכאן!"

באחת הפעמים, כשהיה בטוח שאין איש מסביב, אמר לי בעברית משובשת: "אני עזה, תן סיגריה."

רציתי לשאול את עבדאללה אם באמת פרצה מלחמה בין ישראל למצרים. פחדתי, אבל באחת הפעמים, כשניגש לתא, שאלתי אותו: "מלחמה, ישראל-ערב? יהוד-מצר?"

"מלחמה גדול", השיב לי עבדאללה בבטחון. אחרי-הצהריים שמעתי את קולו של עבדאללה בחצר. הוא עמד במרכזה של קבוצת אסירים גדולה, כשהוא מקלל קללות נאמנות את ישראל ואת היהודים. ואולי גם אותי.

יום שלישי, 6.8.57.

ארוחת-צהריים בשעה 14.00. היום ה-16.

עד כה לא נפתחה הדלת. ולא נקראתי למיפקדה. אני משתדל לשכנע את עצמי שזהו גורל, וחיוב אני לסבול זאת. להונות אדם ולמתוח את עצבי, זה סבל יותר קשה מאשר עינויים כל שהם שסבלתי עד כה.

אני נסוג מהרגשות הטובות שאני נפרד מקאהיר.

אני מוציא את החולצה הכחולה, שממלתי-מצרים קנתה לי עלימנת שאוכל לחזור ארצה "לבוש יפה" ב-4 לחודש, ומחליף אותה בחולצה המסריחה שלא הסירותי אותה מאז הסואץ. להתרחץ לא התרחצתי זה 16 יום.

מצאתי לי דרך חדשה עלימנת להעביר את הזמן. התחלתי להיזכר בכל מיני מאורעות, ידיים, חברים, והרפתקאות שחלפו עלי. בהרתי לי את בומבה וכתבתי עליו פיליטון. שכחתי שאני יושב בכלא. ראיתי את בומבה לפני. יש בידי תמונה של בומבה כשהוא עומד בתחתונים ומטגן ציפס אצלו בבית...

כך עבר עלי הזמן. הפיליטון על בומבה אינו נמצא עתה בידי. אבל אני זוכר את התי-חלתי:

"אתה רואה ליד כסית גוף נמוך ושמן, אשר לדעת בעלי-הגוף עצמו הוא גוף אתליטי ומוצק, בעל ענרות-שיבה ראשונות והפעם תספורת גזוזה בגלל הזמנה לאחד הסרטים... החולצה שחורה עם משבצות אדומות, חולצה איטלקית עם צווארון פורטוגזי, מכנסיים חומים ונעלי מוקאטין, הבנויות במיוחד למבנה הפנטסטי של רגלי בומבה..."

בומבה מגיע. מן השולחנות עולה קריאה: "בומבה! בומבה! בומבה מהקאמרי!" הוא מתיישב ליד אחד השולחנות, אך עוד לפני שהוא מספיק לשבת, הוא כבר קם ואומר: "בחיי, חברה, יש לי הופעה..."

"עושים אצלך משהו הערב, בומבה?" "תה יודע, צלצל שתיים-חמש-שתיים-חמש... "בומבה, תחזיר לי את ה-75 גרוש." "בסדר, תה יודע, התקשר איתי בשתיים-חמש-חמש-שתיים-חמש!"

הוא ניגש ומתיישב ליד שולחן הסופרים. כל אחד נותן לו מכה על הגב. יש שם מספיק מקום, על הגב של בומבה, ובומבה מקבל את זה בשמחה. אחרי שני רגעים ניגשת חתיכה ואומרת: "בומבה, אתה רוצה ללכת לסרס? הרי אין לך הצגה!" אז הוא יושב ושוקל את הבעיה בכובדראש, במשך חמישה רגעים, ובסוף הוא אומר: "התקשרי איתי בשעה שש, או אצל שיקה ירקוני או אצל עמוס בן-גוריון, או אצל מכנס, ונראה. אני חושב שזה יצא לפועל..."

בומבה קם והולך צפונה. במהירות. אתה חושב שיש לו ראיון עם ראש-הממשלה. פתאום, כאילו שניה המצפן את הכיוון שלו, הוא חוזר, נעמד ליד פתח כסית ואומר: "אתם נבלות! אתם שומעים, אתם נבלות!" ומחייך. וכשמישהו מעיר "איך אתה מתנהג?" הוא אומר: "כך אני נולדתי, אתם לא תשנו אותי!" והולך.

יש לזה עוד המשך ארוך, על בומבה בבית. אני מודה לו שהוא נתן לי את האפשרות להיזכר בו ולחייך לעצמי.

כתבתי גם שיר. גם אותו זוכר בדיוק. זה הולך בערך כך:

"כשנמצא אתה, אסיר,
בכלא חשוך בקאהיר,
ואת ישראל הנך מקרב
ומצמיד יותר מתמיד ללב,
כל רמש וזבוב שלתא חודר
הופך מיד לחבר,
הימים הם רבים, ארוכים,
ונדמה שאינם נגמרים,
הן לוח אין לאסיר,
תאריכו הוא חורט על הקיר..."

את ההמשך אכתוב בפעם הבאה, בערב הסעודית.

יפות בנות תל-אביב

מצאתי לי תעסוקה חדשה. הוצאתי את החוקה המצרית החדשה, ואת חוקי סואץ. אותם קיבלתי במשרד יחסי-הציבור, והתחלתי לקרוא ולעיין בהם. היה לי די זמן.

המזל שיחק לי. עוד היה לי עט ונייר. העט התייחס אלי יפה. הכל תלוי בסיב המילוי. הוא לא נגמר. כנראה הבין את מצבי. קניתי אותו בראנגון.

שוב שוחררו כמה אסירים. התנחמתי בזה. בוודאי גם יבוא יומי.

באחד הימים שמעתי רעש גדול, במיוחד של מטוסי-סילון, מעל למחנה. במחנה נשמעו תרועות-חצוצרות, והכל היה בלתי-רגיל. שאלתי את אחד הסוהרים: "אש הדה סיארה?" בליווי תנועות-ידיים מתאימות. הוא השיב בגסות: "יש מלחמה בין מצרים וישראל, המצרים הגיעו לבאר-שבע ולתל-אביב. יפות בנות תל-אביב!" והלך.

לא רציתי להאמין, אבל התכוונה מבחון נמשכה, ולאט-לאט התגנבה אלי המחשבה שאולי בכל זאת יש מלחמה. הסילונים טיטררו גם בלילה. אמרתי לעצמי: שכח על שיחורר. התחלתי לשכנע את עצמי בכל מיני מחשבות שאנשים ישבו שנים רבות ונשארו

מתחת לפני המים צולמתי באילת עם אוסקר פרידמן, הדמות האילתית המפורסמת, ודינה השחינית, בת גבעתי-ברנר. המצרים רצו לדעת מה זה, חשבו שזה תרגיל צבאי.